

Autorei Dinai Džeferisai piemīt īpašs talants savos romānos ar krāšņiem aprakstiem uzburt patiesu un ticamu laika un vietas gaisotni, kas ir spēcīgas enerģijas piesātināta.

Keita Fērnivela, rakstniece

Pārsteidzoši spilgts romāns par milestību un uzticību kara laikā.

Reičela Hora, rakstniece

Brīnišķīgs stāsts, burvīgi galvenie varoņi, aizraujošs sižets un krāšņi atainota Toskānas apkārtnē... Kā man tas viss patīk! Lieliska lasāmviela un jo īpaši piemērota vasaras atvaļinājumam.

Dženija Eškrofta, rakstniece

Bagātīgs, ievelkošs un aizraujošs sižets, kas mudina šķirt lappusi pēc lappuses, atstājot lasītāju neziņā par grāmatas varoņu likteņiem līdz pat romāna beigām.

Džila Pola, rakstniece

Lasot romānu "Toskānas grāfiene", rodas sajūta, it kā es piedalītos brīnišķīgā filmā. Sižets ir spilgts, aizraujošs un vēsturiskiem faktiem bagāts. Izcila lasāmviela!

Īva Čeisa, rakstniece

DINAH JEFFERIES

The Tuscan
Contessa

DINA DŽEFERISA

Toskānas
grāfiene

No angļu valodas tulkojusi
Alda Vāczemiece

821.111-31
Dž 360

Dinah Jefferies

THE TUSCAN CONTESSA

Copyright © Dinah Jefferies, 2020
First published as THE TUSCAN CONTESSA in 2020 by Viking,
an imprint of Penguin General. Penguin General is part
of the Penguin Random House group of companies.
Cover Images © Trevillion Images; © Alamy; © Getty Images

Dina Džeferisa

TOSKĀNAS GRĀFIENE

Apgāda Zvaigzne ABC vadītāja VIJA KILBLOKA
Projektu vadītāja *Una Orinska*
Redaktore *Elīna Vanaga*
Korektore *Evija Stikute, Ilona Burka*
Mākslinieciskā redaktore *Inguna Kļava Švanka*
Vāka dizainu adaptējusi *Ilze Isaka*

Apgāds Zvaigzne ABC, SIA, K. Valdemāra ielā 6,
Rīgā, LV-1010. Red. nr. T-724.
Jelgavas tipogrāfija

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā. Saskaņā ar Autortiesību likuma 69.¹ pantu persona ir arī mantiski atbildīga par visiem zaudējumiem un morālo kaitējumu, kuru tā radījusi ar autortiesību pārkāpšanu.

© Tulkojums latviešu valodā, Alda Vāczemniece, 2022

© Mākslinieciskais noformējums, literārā apdare, izdevums latviešu valodā,
Apgāds Zvaigzne ABC, 2022
ISBN 978-9934-31-007-2

Pieminot itāliešu tautu,
kuras drosme un apņēmība
iedvesmoja mani uzrakstīt šo grāmatu.

Otrais pasaules karš Itālijā

Īsa notikumu secība

1943. gada jūlijs. Dažas nedēļas pēc Sabiedroto spēku iebrukuma Sicīlijā un Romas bombardēšanas sabrūk Musolini režīms. Itālijas karalis Viktors Emanuels III ieceļ feldmaršalu Pjetro Badoljo par Itālijas jauno premjerministru. Kamēr Musolini atrodas apcietinājumā, vācieši sazinās ar Badoljo, kurš apliecina, ka Itālija paliks uzticama Vācijas sabiedrotā. Tomēr vāciešiem mostas aizdomas, tāpēc vērmahts izstrādā plānu, kā saglabāt kontroli Itālijā, ja tās valdība pārietu Sabiedroto pusē.

1943. gada 8. septembris. Tiek noslēgts pamiers starp Itāliju un Sabiedrotajiem. Karalis un Badoljo bēg no Romas, meklējot patvērumu Sabiedroto pārvaldītajā teritorijā. Vācieši strauji okupē Itāliju, tostarp Romu. Itālija oficiāli maina sabiedrotos un iesaistās kopīgā cīņā pret nacistisko Vāciju.

1943. gada 9. septembris. Sabiedroto armija izkāpj krastā pie Salerno, bet ienaidnieka karaspēks, paslēpies kalnos, to apšauda un apmētā ar rokasgranātām. Tikai pēc desmit dienām Sabiedrotajiem izdodas atspiest vāciešus atpakaļ. Kaujās krīt divi tūkstoši britu karavīru.

1943. gada 12. septembris. Pēc Hitlera pavēles vācu desantnieki izglābj Musolini.

1943. gada 23. septembris. Tiek pasludināta Itālijas Sociālā Republika, un par tās vadītāju kļūst Musolini. Lai gan viņš gribētu atgriezties Romā, vācieši par valsts galvaspilsētu izvēlas Salo Gardas ezera ziemeļos. Tomēr Musolini jau

ir zaudējis varu gandrīz visā Itālijā – viņš vada marionešu valdību, kas ir pilnībā atkarīga no Berlīnes. Lielākā valsts daļa ir pakļauta vācu kara likumiem.

1943. gada 1. oktobris. Sabiedroto spēki sīvās kaujās atbrīvo Neapoli. Sabiedroto armija dodas tālāk uz Romu, bet ienaidnieks izmanto Itālijas dabisko aizsardzības sistēmu – nepārvaramas upes, nocietinājumiem līdzīgos kalnus – un aptur to. Sabiedroto virzīšanās uz priekšu rit ļoti gausi.

1943. gada 13. oktobris. Atbrīvotā Itālija piesaka karu Vācijai. Valsts tiek ierauta ne tikai Otrā pasaules kara kaujās, bet arī pilsoņu karā starp fašistiem un antifašistiem.

1943. gada 16. un 17. oktobris. Britu nāciju sadraudzības papildspēki dodas uz Itāliju. Pēc vairākām nežēlīgām kaujām Sabiedrotie piespiež Vācijas armiju atkāpties. Pretošanās kustība ir ļoti spēcīga.

1943. gada novembris. Sākas romāna “Toskānas grāfiene” darbība. Šajā laikposmā itāļu partizāni nav organizēta kustība, cīņa izpaužas galvenokārt kā atsevišķi sabotāžas akti.

1944. gada 5. jūnijs. Sabiedroto spēki atbrīvo Romu un virzās tālāk uz Toskānu. Šajā laikā partizānu vienību skaits ir pieaudzis, tās ir gan labāk bruņotas, gan labāk organizētas.

1944. gada 6. jūnijs. Eiropā norisinās Normandijas operācija, dēvēta par D-dienu, ar kuru sākas Francijas atbrīvošana no vācu okupācijas. Lai gan Romas atgūšana ir svarīgs notikums gan simboliskā, gan stratēģiskā nozīmē, cilvēku apziņā D-diena ieņem lielāku vietu un Itālijas kampaņa lielākoties paliek nepamanīta.

1944. gada 29. jūnijs. Vācu SS spēki steidzīgi atkāpjas cauri Toskānai, masveidā nogalinot iedzīvotājus Sanpankrazio un Čivitellas ciemos – slepkavības ir atriebība par to, ka partizāni nošāvuši četrus vācu karavīrus.

1944. gada jūnijs/jūlijs. Sabiedroto spēki – franču Ziemeļāfrikas armijas vienības, dēvētas par gumieriem, – izvarojot un laupot virzās cauri Toskānai.

1944. gada 4. augusts. Sabiedroto bruņotie spēki sasniedz Florences dienvidu daļu, un sākas kauja par pilsētu, kurā nenovērtējamu palīdzību sniedz itāļu partizāni. Vācu armija laupot un dedzinot atkāpjas. Florence tiek atstāta sagrauta – bez elektrības, gandrīz bez ūdens, bez transporta un pārtikas. Karadarbība virzās uz ziemeļiem.

1944. gada 12. augusts. Santanna di Stacemā notiek masu slepkavības: *Waffen SS* nogalina piecsimt sešdesmit vietējo ciema iedzīvotāju un bēgļu, tostarp vairāk nekā simts bērnu. Atkāpjoties tiek veiktas vēl citas masu slepkavības.

1945. gada 21. aprīlis. Sabiedroto spēki ieņem Boloņu.

1945. gada 28. aprīlis. Partizāni nošauj Musolīni un ar galvu uz leju pakar Loreto laukumā Milānā.

1945. gada 29. aprīlis. Vācu karaspēka virsvadība Itālijā paraksta padošanās aktu.

1945. gada 2. maijs. Vācu bruņoto spēku kapitulācija Itālijā stājas spēkā divas dienas pēc reihā sabrukuma Berlīnē. Itālijas kampaņas laikā ir nogalināti 50 000 itāļu partizānu, 47 000 amerikāņu un britu karavīru, bet ievainoti – 300 000. Amerikāņu upuru skaits pie Ancio vien sasniedz 59 000. Vācu pusē bojā gājuši apmēram 434 000 cilvēku.

Nocietinātais Castello de Korsi ciems Toskānā

1944. gada 29. jūnijs, 7.15 vakarā

Mazajā laukumā, kuru ieskauj aizslēgoti logi, balkoni un terakotas flīžu jumti, smagnēji sagūlusi tveice, gaiss ož pēc dūmiem. Iedzīvotāji ir aizmiguši vai slēpjas. Dzirdamas vienīgi mazo bezdelīdzēnu balsis, bet, kad no robotā torņa, savicinot melnos spārnus, gaisā paceļas liela vārna, sākas bungādiņas plosošā klaigāšana. Pirmajai vārnai seko otra. Tad vēl viena. Trīs vārnas, nodomā vecā sieva. Trīs vārnas nozīmē nāvi. Sieva sēž durvju priekšā pie mājas, kas reiz piederējusi viņas dēlam, iemalko ar ūdeni atšķaidītu vīnu un, pieskaitot katru vārnu, noliec pa pirkstam. Lai gan vakars ir silts, viņa ievīsta plecus padīlūšā vilnas šallē un apspiež žāvas. “Kauli kļūst veci,” sieva nomurmina.

Senlaicīgās akmens ēkas ap laukumu viz saules zeltainajos staros – dzīvojamās mājas, pāris veikalu, muižas nams ar lielajiem sīkrūšu logiem un dziļajām dzegām, no kurām ziemā pil ūdens. Vārtu arka, kas ved uz ciemu, ir pietiekami augsta un plata, lai tai cauri varētu izbraukt zirgu pajūgs. Māla podā aug sarkanas rozes; dārznieka nepieskatītas, tās

Vēlreiz paskatījusies augšup, sievietē zilajā tērpā neizpratnē rauc pieri, nebūdamā droša par to, ko redz. “Uzmanies!” viņa uzsauc. Atbildes nav. Vai tā bija ēna vai arī tur augšā bija divi cilvēki? Sieviete zilajā kleitā atkal iekliedzas, bet tagad viss notiek pārāk ātri. Tā, kura sēž tornī, bīstami atliecas atpakaļ. Kaut kas līgani krīt lejup, noplivinās, vējš to satver un lēnām šūpo. Sieviete zilajā tērpā skrien, pinoties pati savās kājās, nekad mūžā viņa nav skrējusi tik ātri. Viņa ierauga zemē nokritušu zīda šalli un, sirdij strauji sitoties, metas uz torņa durvīm.

*Kastello de Korsi**Pirms septiņiem mēnešiem – 1943. gada novembris*

Ilgām mijoties ar cerībām, Sofija lūkojās uz Orčijas ieleju, kuras auglīgās kalnu nogāzes veidoja noslēpumainas ieloces. Rietošās saules violeti iekrāsotās debesis šķita aizturējušas elpu. No tāluma ieleju apcerīgi vēroja vientulīgais Amjatas kalns, bet zeltaini sarkanie vīnogulāji un ozoli, kas izaicinoši liesmoja pēdējā rudens krāšņumā, saasināja Sofijas alkas atgūt zaudēto. Lai gan tuvojās ziema, viņa aizvien ilgojās pēc pelēcīgajām vasaras naktīm, kuru aizsegā, kailajiem kāju pirkstiem urbinot sauso zāli, kopā ar vīru vēroja spīdvaboles un dzēra sarkanvīnu tieši no pudeles.

Agrāk viņai ļoti patika šie pārejas brīži, kad dažās minūtēs pasaule kļuva dūmakaina, kā noburta, nereāla; viņai ļoti patika mirkli starp miegu un nomodu, jo tad viņa īsti nepiederēja ne vienam, ne otram. Viņa spēja noticēt, ka abi ar Lorencu, rokās sadevušies, joprojām pastaigājas pa noputējušajām olīvu birzīm un sapņo par nākotni, nenojaušot, kas viņus gaida.

Nakts lēnām sabiezēja, mazajā salonā spraucās melna tumsa, un Sofija aizrāva ciet čikstošos slēgus tik sparīgi, ka rāmji nodrebēja. Pēc tam viņa nostiprināja loga vērtnes, strauji pagriezās un pārļaida skatienu telpai. Notupusies pie kamīna, iemeta uguni vēl vienu pagali un sajuta bagātīgo, mierinošo Lorenzo cigāra aromātu. Sofija atskatījās. Viņš sēdēja uz izbalējuša, zila samta dīvāna, un viņam pie kājām šņākuļoja suņi. Šis bija visklusākais brīdis mājā un arī vistumsākais, un tieši tad viņu sāka vajāt bailes. Šaudīgā uguns izmainīja istabā klīstošās ēnas, kad liesmas, dzīvas un baisas, uzšāvās gandrīz līdz griestiem un pēc tam, ugunij noplukot, sakritās. Tomēr viņa varēja saskatīt to atspīdumu Lorenzo maigajās, pelēkajās acīs. Sofijai nebija ne jausmas, ko viņš domā vai jūt. Bēdas, jā, bet skarbums tajās bija kas jauns. Viņš uzsita ar plaukstu pa dīvānu sev blakus, un viņa, pirms pieglaudās vīram, tīksmi izstaiņājās.

Pat tajā brīdī, kad Lorenzo ar pirkstiem sabužināja viņas matus pie deniņiem un atbīdīja tos no sejas, Sofija jutās tā, it kā zaudētu kaut ko no sevis. Un arī no viņa.

“Tagad es varu tevi redzēt,” viņš noteica.

“Tu vienmēr esi mani redzējis,” viņa atbildēja un izstāstīja, ka bija kavējusies domās par magoņu laukiem.

“Ak tā?”

“Kaut būtu maijs, tad tas viss būtu beidzies.”

Lorenzo seja kļuva neizteiksmīga. “Varētu arī nebūt beidzies.”

“Es tās redzēju sapnī. Magones.” Sofija nepateica, ka magoņu sarkanās ziedlapas bija notraipītas un no ziediem pilēja asinis.

Lorenzo balss skanēja maigi, kad viņš pacēla Sofijas roku un aplūkoja aplauztos nagus. “Vai tā ir krāsa, kas aizķērusies

zem taviem nagiem? Vai pareizāk būtu teikt: zem tā, kas no tiem atlicis?”

“Es strādāju dārzā.”

“Ā, jā. Bet *es* domāju par Florenci.”

“Atminējies agrākos laikus?”

“Kad tu mācījies Mākslas institūtā, bet es Lauksaimniecības fakultātē.”

Sofija pasmaidīja, atceroties, cik bezrūpīga bijusi deviņpadsmit gadu vecumā.

“Tūkstoš deviņi simti divdesmitajā gadā,” viņš piebilda. “Un tu joprojām esi tāda pati.”

“Maza? Bāla? Krunkaina?”

“Ne uz to pusi.” Viņa acis jautri dzirkstīja. “Eleganta. Skaista kā vienmēr. Es sāku sirmot, bet tu gan ne.” Viņš pārbrauca ar roku pār saviem pelēcīgajiem matiem.

“Man patīk.”

“Bet tu pēdējā laikā glezno retāk, vai ne?”

“Kopš sācies karš... Taču tagad esmu atsākusi.”

Abi apklusā, kavējoties katrs savās atmiņās. Sofija ilgojās atcerēties agrākos laikus, atgādināt sev, kas viņš īsti bija un kas bija viņa pati, tomēr nespēja atrast vārdus. Viņa cieši vēroja vīru, kurš tikai smaidīja, un viņai radās jautājums, vai viņi abi domā par vienu un to pašu. Sofija dzirdēja, kā, pārspējot uguns sprakšķēšanu, tikšķ lielais stāvpuķstēnis, skaitīdams sekundes. Klusums ieilga, paplašinot plaisu starp viņiem.

“Vai tu...” viņš beidzot ierunājās, it kā būtu nolasisjis Sofijas domas.

“Ko?”

“Nav svarīgi.” Lorenzo papurināja galvu. “Es tikai... domāju.”

“Par ko?”

“Nu... zini...”

Sofija sarauca pieri. Vai viņa zināja?

“Par mums,” viņš atbildēja.

“O jā...”

Tā tas arī palika, savāda vārdu pārmaiņa, un Sofija cerēja, ka saruna ievirzīsies drošākās sliedēs. Beigu beigās klusumu pārtrauca Lorenzo.

“Sofij, jau sen gribēju tev teikt... nu, es gaidīju īsto brīdi, lai to pateiktu. Bet... patiesībā tāda brīža nemaz nav, tāpēc es vienkārši to pateikšu.”

“Turpini.” Viņa savā balsī saklausīja mazliet trauksmes, bet Lorenzo tikmēr izklaidīgi berzēja sev zodu.

“Redzi, man vajadzēs doties projām,” viņš turpināja.

Sofija atrāvās no vīra un aizgāja līdz raibajam kokvilnas dīvānam istabas pretējā pusē. Viņa apsēdās un pavilka kājas sev apakšā, cenšoties noslēpt, ka jūtas ievainota. “Kāda atšķirība? Tu vienmēr esi *projām*.”

Lorenzo saviebās. “Un vienmēr atgriezšos.”

“Vai gribi teikt, ka šoreiz neatgriezīsies?” Sofija satraucās, ka viņai vienai vajadzēs tikt galā ar visu īpašumu pārvaldību.

“Nē, es gribu teikt, ka šoreiz var paiet ilgāks laiks.”

“Daudz ilgāks?”

Viņš piekrītoši palocīja galvu. “Bet tas nenotiks tūlīt.”

“Ko tu darīsi?”

“Neko īpaši sarežģītu. Nav par ko uztraukties.”

Tomēr viņa balss skanēja pārāk bezrūpīgi, tāpēc Sofija bija pārliecināta, ka vīrs melo. “Pastāsti!” viņa nelikās mierā.

Lorenzo nopūtās. “Man lūdza nodot informāciju, kas noderētu Sabiedrotajiem.”

“Vai tas nav briesmīgi bīstami?”

Lorenzo raudzījās pretim, nenovērsdams skatienu, un Sofija saprata, ka tas, protams, ir bīstami. “Bet tu vēl strādāsi ministrijā?”

“Zināms.”

Viņš piecēlās, un Sofija ar acs kaktiņu vēroja, kā vīrs izņem no kabatas mazu, bet diezgan smagu sainīti un jautājoši paceļ augšup. Viņa piešķieba galvu, parādīdama, ka tas jānoliek uz žurnālu galdiņa.

“Vai tu neapskatsi?” Lorenzo vaicāja.

“Vēlāk.”

“Vai jūs te, Castello, būsiet drošībā?” Sofija pamanīja vīra acīs neapvaldītas emocijas.

Tas bija nopietns jautājums. Lorenzo iztēlojās viņu māju, kas nebija gluži pils, drīzāk muižas nams viņu mazajā, nocietinātajā 13. gadsimta ciemā, kuram bija tikai vieni arkveida vārti, kas veda iekšā vai ārā, un mūri, ko neviens ienaidnieks nebija spējis sadragāt. Līdz šim.

“Drošībā? Mēs? Iespējams.”

Bet ne mūsu cūkas, Sofija pie sevis nodomāja. Ne arī mūsu tītari, vistas, pīles, pērļu vistiņas, mežacūkas un liellopi. Viņai ļoti nepatika, ka tika apzagtas viņu trīsdesmit divas saimniecības, bet tās visas atradās nomaļus, ārpus ciema mūriem. Viegls laupījums.

“Šogad desu nebūs.” Un viņai bija vienalga, ja balss skanēja asi.

“Bet tev taču ir noslēpti pārtikas krājumi, vai ne?”

“Nedaudz. Mazliet gaļas mums vai zemniekiem. Kā tu domā, kāpēc mēs visu laiku ēdam truša gaļu?”

Lorenzo pasmaidīja, cenšoties padarīt atbildi mazāk nopietnu. “Man garšo truša gaļa.”

“Tad jau labi.”

Sofija domīgi pētīja savas rokas.

“Kas ir?” Lorenzo ievaicājās.

“Nekas.” Un, apzinādamās, ka joprojām nav neko teikusi vīram par vēstuli, viņa pavērsa sarunu citā virzienā. Galu

galā tas, iespējams, nemaz nenotiks, un tad viņa priecāsies, ka nav velti satraukusi vīru. “Ko tu darīsi ar apliecību?”

Lorenzo asi ievilka elpu un pavērās viņā ar skatienu, kas pauda vilšanos. “Nesāc atkal.”

Sofija sabozās. “Kopš pamiera noslēgšanas ar Sabiedrotajiem...”

Atkal iestājās klusums, šoreiz uz īsāku mirkli.

Tad viņa turpināja. “Bet tagad *ir* citādi, vai ne?”

Lorenzo palieca galvu uz vienu pusi, uz otru, it kā gribētu atslābināt saspringušu kaklu. “Tas ir sarežģīti.”

Viņam bija taisnība. Šeit viņi dzīvoja vācu kara likumu pakļautībā, tāpēc Lorenzo vajadzēja izmantot fašistu apliecību. Drošības labad.

“Dienvidos, Sabiedroto kontrolētajās teritorijās, ir citādi,” viņš piebilda. “Bet tu taču zini, kāda ir situācija, kopš nacisti okupējuši valsts lielāko daļu. Tu esi vai nu ar viņiem, vai pret viņiem, vidusceļa nav.”

“Tātad viņi turpinās uzskatīt, ka tu esi viņu pusē.”

Sofija cerēja, ka vīrs ar apliecību neplātiesies. Un viņa saprata. Protams, saprata. Lorenzo nevēlējās par to runāt, tā bija sāpīga tēma viņu attiecībās jau kopš 1932. gada, kad visiem valsts darbiniekiem vajadzēja parakstīt fašistu apliecības, citādi viņi būtu zaudējuši darbu. Viņa īsti neizprata vīra rīcību cita iemesla dēļ: Lorenzo šis darbs nebija vajadzīgs, jo īpašums un ieguldījumi nesa pietiekamus ienākumus. Tomēr viņš strādāja Lauksaimniecības ministrijā, viņu dzina uz priekšu kaismīga mīlestība uz zemi. Viņu bija piesaistījis Musolini *bonifica integrale*, kas nozīmēja, ka iedzīvotāji var pieprasīt un izmantot atmatā atstātu, neapstrādātu zemi. Vajadzēja tikai paskatīties uz Orčijas ieleju! Kopš laika, kad Lorenzo bija vietējā konsorcija viceprezidents, zeme bija ideāli apsaimniekota – agrāk neizskatīgā, putekļainā ainava

pārtapusi auglīgos, leknos labības laukos un ziedošos augļu dārzos.

Bet Sofija nespēja izmest no galvas savu inteligento un traki gudro tēvu, kurš bija atteicies parakstīt apliecību un tagad kopā ar Sofijas māti mitinājās augšstāva dzīvoklī renesanses laika namā Romā, iztikdams ar tik niecīgiem līdzekļiem, ka tik tikko spēja savilkt galus kopā.

“Es zinu, ko tu domā,” Lorenzo sacīja ar vieglu, skumju smaidu lūpās.

Arī viņa pasmaidīja. “Tiešām?”

Lorenzo pastiepa rokas pret sievu. Viņa piegāja klāt, abi apskāvās un sāka viegli šūpoties.

“Nu, kas tad ir tajā paciņā?” Sofija uzmeta skatienu sānītīm uz žurnālu galdiņa.

Viņš samirkšķināja acis un, nenovērsdamies no sievas, atbildēja: “Tikai maza pistolīte.”

“*Cristo!*” Viņa jutās satriekta, lai neteiktu vairāk. “Tev tagad vajag ieroci?”

“Atklāti sakot, man jau ir šaujamaiss. Šī ir tavējā.”

“Tu domā, ka man to vajag?”

“Varētu ievajadzēties.”

“Un tu gribēji man to tā vienkārši pasniegt, it kā pistole būtu konfekšu kārba?”

Lorenzo neatbildēja.

Pistole, augstā debess! Viņa nolēma, ka par to padomās vēlāk.

Lorenzo atlicās, lai varētu ieskatīties Sofijai acīs. “Tev ir vistumšākās acis un jaukākā balss pasaulē.”

Viņa sāka smieties. “Tu maini sarunas tematu... turklāt tu vienmēr tā saki.”

“Un vēl es vienmēr atkārtoju, ka labprāt visu mūžu pētitu tavu tumšo acu dzīles un klausītos tevī.”

Viņš izņēma ķemmes no Sofijas matiem, un tie atrisa plašā vilnī līdz viduklim. “Tavi vecāki varētu pārcelties uz šejieni. Man nebūtu iebildumu. Romā situācija kļūst arvien ļaunāka.”

“Tu labi zini, ka viņi to nedarīs.”

Viņai bija taisnība. Vecāki visu nestāstīja, tomēr Sofija zināja, ka viņi ir iesaistījušies kādā kustībā. Un Romā ar katru dienu kļuva arvien riskantāk *būt iesaistītam kādā kustībā.*

“Vai Karla vēl ir te?” viņš iečukstēja sievai ausī, tad paskrubināja auss līpiņu.

Sofija sajuta ierastās trīsas. Vismaz to viņi nebija zaudējuši. “Karla aizgāja pie meitas nolikt gulēt mazo Alberto. Atgriezīsies pēc vairākām stundām. Kas zina, ko viņa sado-mājusi?” Sofija atbildēja, kaut labi zināja, ko Karla sado-mājusi.

Uz brīdi viņas acu priekšā parādījās aina, kā Karla, sargājoties no lietuses, ierāvusi galvu plecos, steidzas pa šauro, bruģēto ielu uz akmens mājiņu rindu zvanu torņa ēnā. Mūris saspieda mājeles kopā, it kā tās balstītu cita citu. Tagad to nācās darīt viņiem visiem.

“Un Džūlija?” Lorenzo turpināja taujāt.

“Aizgāja mājās. Mēs esam vieni.”

Viņa redzēja, ka vīra skatiens atmaigst.

“Tādā gadījumā es ielikšu kamīnā vēl dažas pagales, bet tu tikmēr novelc kleitu. Man vajag sajust tavu ādu.”

Sofija iesmējās. “Kamīna priekšā?”

Tomēr vairāk par visu – vairāk par karu, vairāk par izdzīvošanu, vairāk par uzvaru vai zaudējumu, vai galvas laužīšanu, ko, pie joda, viņi ēdis, – viņa gribēja Lorenzo. Vienīgi šīs alkas ļāva izturēt smago laiku. Sofija baidījās, ka reiz pienāks rīts, kad viņa sēdēs pie galda pretī vīram, dzers savu

miežu kafiju un vairs netiks skaidrībā, kas viņš ir vai par ko kļuvis.

Viņa paņēma no samta divāna divus spilvenus un arī veco šenila segu, atklādama skatienam audumā izdilušu plankumu. Tad izģērbās, nogulās uz paklāja, kas sedza seno keramikas flīžu grīdu, un pētoši vēroja Lorencu, kamēr vīrs atbrīvojās no drēbēm. Viņš bija gara auguma un kalsns, uguns gaismā viņa pleci viegli vizēja.

“Zeķes arī.” Sofija norādīja uz vīra kājām.

Lorenzo iesmējās, tomēr paklausīja, tad palida zem segas. Viņai pārskrēja drebuļi. Aiz nocietinātajiem mūriem pulcējās arvien vairāk kara rēgu. Vai šobrīd tie, skaudības pārņemti, viņus vēroja, ilgojoties atrast ceļu atpakaļ viņu mājīgajā dzīvē? Vai arī drebuļus izraisīja aukstums? Bija novembra vakars, un siltais gaiss, kas plūda no kamīna, sildīja tikai vienu auguma pusi.

Lorenzo sparīgi saberzēja Sofijai muguru, un viņa atkal iesmējās.

“Starp citu, es neesmu suns.”

Lorenzo noskūpstīja vispirms Sofijas pieri, tad degungalu. “Es to pamaniju.”

Kad abi bija sasildījušies, viņi kaislīgi milējās. Tā bija vienmēr. Viņi nebija padevušies nedz ieraduma draudiem, nedz nevērīgai vienaldzībai, kas varēja novest pie neuzticības. Drīzāk otrādi – starp viņiem dejojošā dzirkstele bija pieņēmusies spēkā un turpināja augt, pamazām kļūstot par ciešu, abus vienojošu saikni. Un viņi abi zināja, ka cilvēcis-kais kontakts, saskarsme, mīlestība – sauciet to, kā gribat, – ir vienīgais, kas spēs viņus iznest cauri šim laikam. Sofija nopūtās. Ar katru vīra lūpu pieskārienu viņas domas izbalēja, līdz viņa pilnībā atdevās labsajūtai, kad abu ķermeņi kustējās vienā ritmā. Viss būs labi. Jābūt.